

Köy / The Village, Kars, 2004

Nuri Bilge Ceylan'ın Anadolu'su

YONCA SAKA

Yönetmenliğinden belki daha önce fotoğrafçı kimliği ile bilinen Nuri Bilge Ceylan, filmleri için mekan arayışına girdiği zamanlarda yaptığı Anadolu seyahatleri sırasında çektiği panoramik fotoğraflardan oluşan sergisi "Panoramik Bakış" ile Ankara Cer Modern'de izleyici karşısına çıkıyor. Sergi salonuna girmezden önce sizi karşılayan afişte sergi küratörü Heinz Peter Schwerfel tamamı şehir, kasaba, köy, insan, hayvan, mevsim, doğa manzaralarından ibaret serginin sergiyi "...2003'ten bu yana üretilen 50 fotoğraftan oluşuyor; fakat yıllar, tarihler ve zaman hiç de o kadar önemli değil. Bu fotoğraflar, ne dondurulmuş tanımları ne de günümüzün mevcudiyetine dair değil; zamansızlar. Fakat mekânlar. Bizi çevreleyip içine çeken panoramik boyutun yarattığı mekan. Biz, insanlar, yüzleştiğimiz sanatın bir parçası oluveriyoruz. Ve bu evren bizim dünyamız oluveriyor." sözleriyle anlatıyor. Basın bülteninin giriş paragrafında ise sergide 48 fotoğrafın yer aldığı söylenirken

bu sayı son paragrafta 49 oluyor. Ben fotoğrafları saymadım, ama bir eksik bir fazla diyelim. Yine küratör Schwerfel'e göre fotoğraflardaki bireyler ve gruplar içinde bulundukları mekanın ve sınırlarının farkındalar ancak sınırlarını asla ifşa etmiyorlar. Bu sınırları fotoğraflara hapseden ise meraklı bir gözün, yani Nuri Bilge Ceylan'ın bakışları. Tevekkeli, aynı sergi daha önce İstanbul Nişantaşı Dirimart Sanat Galerisi'nde, bu defa "Bakmak" ismi ile izleyicilerle

buluşmuş. Sebep belki dikkati Ceylan'ın bakışından uzaklaştırıp panoramaları fotoğrafa bakını da içine alacak şekilde yeniden kurgulamaktır, bilemiyoruz.

Gelelim fotoğraflara; aynı bir Ceylan filmi izliyorsunuz hissi uyandıran, kocaman panoramalara. Fotoğrafların her biri hem oldukça büyük boyutları, hem panoramik olmaları, hem birer panoramik Bruegel tablosu gibi kusursuz mekanları ve kompozisyonları, hem de kurguları ile sizi hemencecik etkiliyor. Tren yolları, kar, deniz, kenar mahalleler, ara sokaklar gerçekten etkileyici. Bu mekanlara eşlik eden figürler: gençler, yaşlılar, çocuklar, kadınlar ve hayvanlar ise bir o kadar karakterliler. Ancak etkileyici kurguları ve karakterli özneleri aynı zamanda fotoğraflara hem çekim aşamasında, hem baskı sırasında oldukça

yoğun müdahalede bulunulduğunu yoğun bir biçimde hissettiriyor. Gerek kompozisyonları, gerek alan derinliği, gerekse de renkleri ile oynanmış fotoğraflar izleyiciler olarak gerçeklik duygusunu belki bir miktar yitirmemize sebep oluyor. Bu bir fotoğraf için kötü bir şey midir, tartışılır. Fotoğrafta önemli olan fotoğrafçının bakışı olduğuna göre Ceylan da manzaralarını, kadınlarını, erkeklerini böyle bir bakış ile görmek istemiş olabilir. İzleyiciler de elbet bu istekle uzlaştıkları ölçüde panoramalardan zevk alırlar. Ancak hal böyle olunca küratör Schwerfel'in, Ceylan'ın şehirlerin ya da insanların, medeniyetin ya da doğanın ruhlarına müdahale etmeden; psikolojik, toplumsal ve tarihi muğlaklıkları tahlil etmeye çalışmadan, hassas, saygılı ve her zaman mesafeli bir gözlemci olarak kaldığı iddiası haliyle bir miktar tuhaf kaçıyor.

Fotoğrafta efekt kullanımının artık tuhaf karşılanmadığı, hatta renkleri ile, derinliği ile oynanmamış bir fotoğrafın hemen pek karşımıza çıkmadığı bu günlerde Ceylan'ın dev panoramaları kurgulanmış ya da müdahale edilmiş olup yine de gerçek hayatın içinde olan fotoğrafları seven izleyicileri memnun edecekmiş gibi görünüyor.

Panoramik Bakış sergisi 26 Mart 2015 tarihine kadar Ankara Cer Modern'de izleyicilerini bekliyor. □

Beyoğlu'nda Tramvaylar/
Trams in Beyoğlu, İstanbul, 2004